

เรื่องที่ 9

แนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจนและ ราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำ

จากการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาไว้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเกษตรกรและปัญหาาราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำ เพื่อให้คำแถลงนั้นเป็นรูปธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้วางแนวทางปฏิบัติงาน ตามแผนชีวิตใหม่ของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ดังนี้¹

ป่าไม้

1. ป้องกันการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า จะดำเนินการปรับปรุงกรมป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันต่อเหตุการณ์
2. ปลูกไม้ยืนต้นในป่าเสื่อมโทรม ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่าและเก็บผลประโยชน์จากป่า
3. กวดขันการทำไม้ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ บริษัททำไม้ จำกัด ป่าสัมปทานให้รักษากฎ ระเบียบของกรมป่าไม้อย่างเคร่งครัด
4. ส่งเสริมการเลี้ยงครั้งในป่า
5. เร่งรัดการจำแนกป่า
6. เร่งรัดการประกาศเขตอุทยานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

¹พิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจ, ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ฉบับที่ 363 พ.ศ. 2529)

พืช

1. **ข้าว** เนื่องจากผลผลิตข้าวมีมากเกินไปเกินความต้องการของตลาด และปัญหาาราคาข้าวตกต่ำ จะดำเนินการลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังในเขตชลประทานจำนวน 1 ล้านไร่ โดยการปลูกทดแทนด้วยพืชที่มีความต้องการของตลาด ได้แก่ ถั่วเหลือง งา พืชผัก ไม้ยืนต้น การประมง และการปศุสัตว์ ด้วยการสนับสนุนให้เกษตรกรใช้เมล็ดพืชพันธุ์ดี สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ และสนับสนุนให้เอกชนเข้าร่วมโครงการ
2. **ข้าวโพด** เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดต่อไร่ยังต่ำ และปัญหาคุณภาพของข้าวโพดไม่ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนเมล็ดข้าวโพดพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูง และปรับปรุงคุณภาพข้าวโพดโดยการปรับระบบการปลูกข้าวโพด
3. **มันสำปะหลัง** เนื่องจากความต้องการมันสำปะหลังไทยมีจำกัดอยู่เพียงตลาดประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) จึงควรดำเนินการลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังให้เหลือ 7 ล้านไร่ โดยการทดแทนด้วยไม้ยืนต้นและพืชไร่บางชนิดที่เหมาะสม
4. **ฝ้าย** จะดำเนินการเร่งรัดการผลิตฝ้ายใยสั้นเพื่อทดแทนการนำเข้า
5. **ปอ** เป็นพืชที่มีปัญหาในด้านการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง และราคาไม่แน่นอน ต้องพิจารณาดำเนินการเพื่อแก้ไขต่อไป
6. **นุ่น** จะดำเนินการส่งเสริมการปลูกนุ่นตามหัวไร่ปลายนา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พืชน้ำมัน

1. **ถั่วเหลือง** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีโครงการเร่งรัดการผลิตด้วยการแจกเปลี่ยนพันธุ์ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ
2. **ทานตะวัน** ทำการรณรงค์ร่วมกับภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูก เนื่องจากตลาดมีความต้องการ และเมล็ดทานตะวันเป็นพืชที่ให้น้ำมันสูงกว่าพืชน้ำมันอื่น ๆ
3. **งา** จะดำเนินการส่งเสริมการผลิตงาทดแทนการทำนาปรัง
4. **มะพร้าว** จะดำเนินการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกโกโก้แซมในสวนมะพร้าว

พืชผัก

หน่อไม้ฝรั่ง เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นได้ทำสัญญาซื้อขายหน่อไม้ฝรั่งกับเกษตรกรที่ อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ วันละ 25 ตัน เมื่อเดือนธันวาคม 2529 ดังนั้น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ต้องร่วมกันดำเนินการเร่งรัด ขยายการผลิต ปรับปรุงคุณภาพและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง

ไม้ผล

ถือเป็นนโยบายหลักในการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูก

กะทกรก เนื่องจากตลาดมีความต้องการและสามารถส่งออกได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่เพาะปลูก กำหนดปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด

การประมง

จะดำเนินการเร่งรัดการผลิตพันธุ์ปลา กุ้ง หอย พันธุ์สัตว์น้ำจืดและน้ำกร่อย เพื่อให้เกษตรกรเปลี่ยนชีวิตใหม่

การปศุสัตว์

จะดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ โคนม สุกร และไก่ เนื่องจากตลาดต่างประเทศมีความต้องการสูง และจะดำเนินการเร่งรัดการสร้างโรงงานผลิตวัคซีน รวมทั้งการประกาศเขตปลอดโรคสัตว์ เพื่อสนับสนุนการขยายตลาดปศุสัตว์ในต่างประเทศได้อย่างกว้างขวาง

แผนงานโครงการทั้งหมดในแผนชีวิตใหม่ของเกษตรกรจะต้องดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่เพาะปลูก ให้สอดคล้องกับการลดพื้นที่เพาะปลูกพืชที่มีปัญหาด้านการตลาด และพื้นที่บางส่วนสามารถทดแทนด้วยการประมงและปศุสัตว์ ซึ่งในการวิเคราะห์ควรดำเนินการเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้ของการผลิตในแต่ละสาขาเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับเรื่องราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาปัญหานี้แล้วมีความเห็นว่า รัฐบาลจำเป็นต้องปรับนโยบายด้านการเกษตรของประเทศไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อันสืบเนื่องมาจากรัฐบัญญัติการเกษตรของสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรไทยที่ได้รับราคาผลผลิตเกษตรกรต่ำ การปรับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นั้นจะดำเนินการใน 3 ลักษณะดังนี้¹

1. การส่งเสริมให้มีการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อทดแทนพืชที่มีปัญหาทางการตลาด ในปัจจุบันควรจะต้องมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนด้วย พืชที่ควรส่งเสริม ได้แก่ พืชที่ปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้า หรือพืชที่มีลู่วางที่สามารถขยายตลาดส่งออกได้ ซึ่งขณะนี้รัฐบาลได้เร่งรัดดำเนินการไปแล้ว รวมทั้งปรับปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมการเกษตรด้วย

2. การสนับสนุนเกษตรกรในด้านสินเชื่อเพื่อการผลิตด้านการเกษตร ควรให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการเกษตร เพื่อให้เป็นมาตรการสนับสนุนการแก้ไขปัญหา

3. ควรเน้นการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรรายย่อยที่ยากจนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาพื้นที่เป้าหมาย

3.1 ส่งเสริมการปลูกยูคาลิปตัส เพื่อใช้เป็นพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้าและใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานผลิตเยื่อกระดาษ การส่งเสริมการปลูกยูคาลิปตัสมีตลาดรองรับค่อนข้างแน่นอน เพราะที่ปัจจุบันประเทศไทยได้หวั่น และเกาหลีใต้ ได้สั่งซื้อไม้ยูคาลิปตัสจากประเทศออสเตรเลียเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ประเทศไทยมีโอกาสที่จะส่งให้ไม้ยูคาลิปตัสออกไปจำหน่ายกับประเทศดังกล่าวได้ เนื่องจากไม้ยูคาลิปตัสของไทยมีคุณภาพดีกว่าของออสเตรเลีย ประกอบกับประเทศไทยยังได้เปรียบในเรื่องของการคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานได้ยืนยันว่า การใช้พลังงานจากยูคาลิปตัสเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้ามีประสิทธิภาพดีกว่าการใช้พลังงานจากน้ำมันเตา แต่อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการปลูกยูคาลิปตัสเพื่อใช้เป็นพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้า ควรกำหนดบริเวณพื้นที่เพาะปลูกยูคาลิปตัสไม่ให้ไกลจากโรงงานไฟฟ้ามากนัก สำหรับการปลูกยูคาลิปตัสเพื่อใช้ทำเป็นเยื่อกระดาษ กรมป่าไม้ได้ยืนยันว่ามีเกษตรกรสนใจที่จะปลูกยูคาลิปตัส เนื่องจากมีบริษัทผลิตเยื่อกระดาษต้องการรับซื้อยูคาลิปตัสแน่นอน

3.2 การส่งเสริมการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ทดแทนการปลูกมันสำปะหลังซึ่งมีปัญหาผลผลิตเกินความต้องการของตลาด การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์จะดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยง

¹ปิญญ์ เจียมอนุกุลกิจ, ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ฉบับที่ 359 พ.ศ. 2529)

โคเนื้อ เนื่องจากความต้องการภายในประเทศยังมีอีกมาก ประกอบกับมีการลักลอบการนำเข้าโคเนื้อจากประเทศพม่าเป็นจำนวนมาก

ในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่แห้งแล้งและดินเลวของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการโดยขอใช้เงินจากงบกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรประมาณ 500 ล้านบาท ที่ประชุมได้ขอให้พิจารณาการดำเนินโครงการและการใช้จ่ายอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันปัญหาความล้มเหลวของโครงการ โดยที่ประชุมได้มีความเห็นว่าแผนงานปรับปรุงระบบการผลิตการเกษตรควรจะได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการเกษตรครบวงจรจะได้รับประโยชน์มากกว่า และการปรับปรุงแผนงานการผลิตควรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยมีแผนด้านการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการปรับปรุงแผนการผลิตทางการเกษตรควรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงอุตสาหกรรมด้วย